

Kontrolní závěr z kontrolní akce

22/21

Peněžní prostředky státního rozpočtu poskytované Ministerstvem průmyslu a obchodu na institucionální podporu výzkumných organizací

Kontrolní akce byla zařazena do plánu kontrolní činnosti Nejvyššího kontrolního úřadu (dále také „NKÚ“) na rok 2022 pod číslem 22/21. Kontrolní akci řídil a kontrolní závěr vypracoval člen NKÚ Ing. Adolf Beznoska.

Cílem kontroly bylo prověřit, zda byly peněžní prostředky poskytované Ministerstvem průmyslu a obchodu na institucionální podporu výzkumných organizací poskytnuty a čerpány účelně, hospodárně a v souladu s právními předpisy.

Kontrola byla prováděna u kontrolovaných osob v období od září 2022 do března 2023.

Kontrolovaným obdobím byly roky 2018 až 2022, v případě věcných souvislostí i období předcházející a období následující.

Kontrolované osoby:

Ministerstvo průmyslu a obchodu;
ORLEN UniCRE a.s., Ústí nad Labem;
Centrum výzkumu Řež s.r.o., Husinec;
VÚTS, a.s., Liberec;
MemBrain s.r.o., Stráž pod Ralskem;
SVÚOM s.r.o., Praha;
Výzkumný a zkušební letecký ústav, a.s., Praha.

Kolegium NKÚ na svém VIII. jednání, které se konalo dne 22. května 2023,
schválilo usnesením č. 9/VIII/2023
kontrolní závěr v tomto znění:

Institucionální podpora poskytnutá Ministerstvem průmyslu a obchodu výzkumným organizacím

2 266 mil. Kč

institucionální podpora poskytnutá
Ministerstvem průmyslu a obchodu
v letech 2018 až 2022

14

výzkumných organizací podpořených
Ministerstvem průmyslu a obchodu
v letech 2018 až 2022

6

výzkumných organizací
vybraných
ke kontrole NKÚ

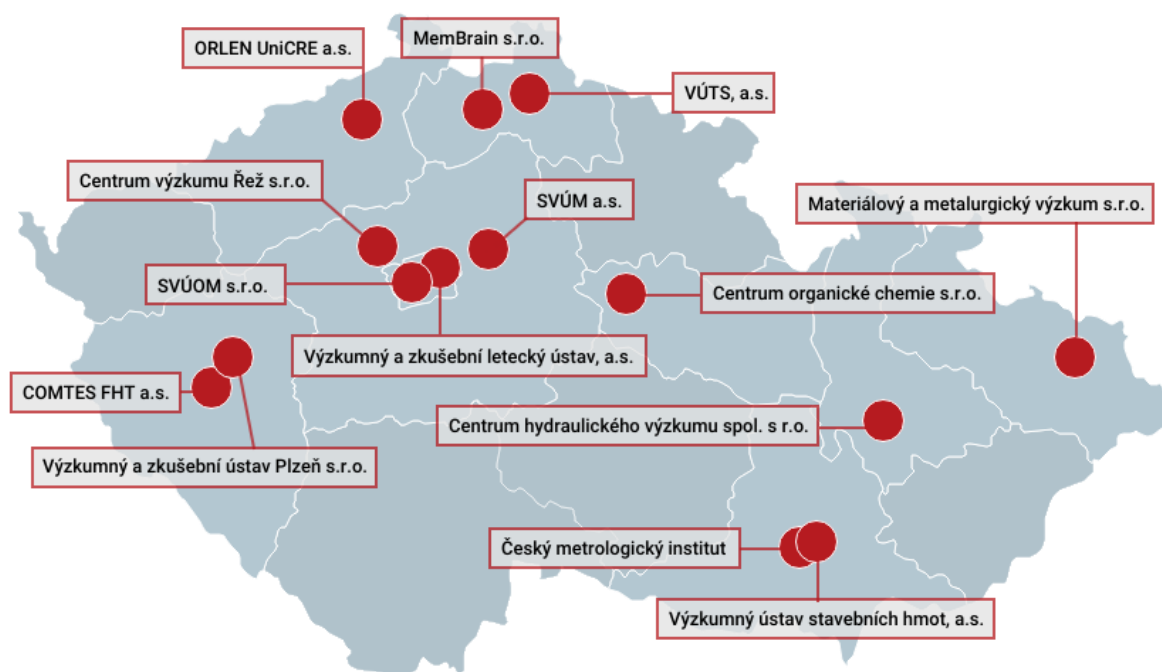
1 456 mil. Kč

institucionální podpora poskytnutá
Ministerstvem průmyslu a obchodu
v letech 2018 až 2022
výzkumným organizacím
vybraným ke kontrole NKÚ

2,1 mil. Kč

výše neoprávněně použitých
peněžních prostředků poskytnutých
ze státního rozpočtu

Výzkumné organizace, kterým MPO poskytlo v letech 2018 až 2022 institucionální podporu

I. Shrnutí a vyhodnocení

NKÚ provedl kontrolu peněžních prostředků poskytovaných Ministerstvem průmyslu a obchodu (dále také „MPO“) na institucionální podporu na dlouhodobý koncepční rozvoj výzkumných organizací. Cílem kontroly bylo prověřit, zda byla tato podpora poskytována a čerpána účelně, hospodárně a v souladu s právními předpisy. NKÚ kontrolu provedl u MPO jako poskytovatele institucionální podpory a šesti vybraných výzkumných organizací jako příjemců institucionální podpory. MPO v letech 2018 až 2022 poskytlo institucionální podporu ve výši 2 266 mil. Kč celkem 14 výzkumným organizacím.

NKÚ zjistil, že MPO poskytovalo v letech 2018 až 2022 institucionální podporu výzkumným organizacím, aniž by mělo stanovené cíle a přínosy, kterých chce poskytováním této podpory dosáhnout. Vzhledem k absenci cílů nelze vyhodnotit, zda byla institucionální podpora v působnosti MPO v letech 2018 až 2022 poskytnuta a čerpána účelně.

NKÚ u MPO ani u šesti kontrolovaných výzkumných organizací nezjistil nevhodné použití poskytnuté podpory. NKÚ u jedné podpořené výzkumné organizace zjistil porušení právního předpisu, a to zákona o zadávání veřejných zakázek¹.

Celkové vyhodnocení vyplývá z následujících skutečností zjištěných kontrolou:

1. Přestože MPO mělo zákonem² stanovenou povinnost připravit a realizovat koncepci výzkumu, vývoje a inovací v oblasti své působnosti, do doby ukončení kontroly NKÚ koncepci nevypracovalo. Na tento nedostatek upozornil NKÚ již v roce 2018³. MPO u institucionální podpory, kterou poskytuje ze své rozpočtové kapitoly, nestanovilo cíle a očekávané přínosy pro stát ani v žádném jiném dokumentu. Vzhledem k absenci cílů nelze vyhodnotit účelnost institucionální podpory, kterou MPO poskytlo v letech 2018 až 2022.
2. Vstupní a průběžné hodnocení podpořených výzkumných organizací provedlo MPO dle NKÚ transparentně a podle principů⁴ schválených vládou ČR. NKÚ však zjistil, že ve čtyřech případech výzkumné organizace uvedly chybné údaje, přičemž MPO tyto nesrovnalosti nezjistilo, což svědčí o nedostatečně účinné kontrole údajů ze strany MPO. Dle zákona² poskytuje MPO institucionální podporu na dlouhodobý koncepční rozvoj výzkumné organizace. V letech 2018 až 2021 poskytlo MPO institucionální podporu ve výši 39 289 894 Kč výzkumné organizaci, kterou opakovaně hodnotilo jako podprůměrnou. MPO sice postupovalo podle stanovených principů, ale dle NKÚ poskytování podpory výzkumné organizaci, u níž MPO hodnotilo opakovaně naplňování koncepce dlouhodobého rozvoje jako podprůměrné, snižuje efektivnost poskytované podpory.

¹ Zákon č. 134/2016 Sb., o zadávání veřejných zakázek (dále jen „zákon o zadávání veřejných zakázek“).

² Zákon č. 130/2002 Sb., o podpoře výzkumu, experimentálního vývoje a inovací z veřejných prostředků a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o podpoře výzkumu, experimentálního vývoje a inovací).

³ Kontrolní akce NKÚ č. 17/15 – *Peněžní prostředky státu na výzkum, vývoj a inovace*.

⁴ *Metodika hodnocení výzkumných organizací a hodnocení programů účelové podpory výzkumu, vývoje a inovací* schválená usnesením vlády České republiky ze dne 8. února 2017 č. 107.

3. MPO převzalo definici způsobilých nákladů ze zákona o podpoře výzkumu, experimentálního vývoje a inovací. Dále však pro způsobilé náklady nestanovilo žádná konkrétní pravidla. Jediným limitem byla výše schválené institucionální podpory uvedená v „rozhodnutí o poskytnutí institucionální podpory“. Většinu (65 %) z podpory proplacených nákladů činily osobní a doplňkové náklady⁵. Výzkumné organizace v naprosté většině vykázaly celkové způsobilé náklady ve výši schválené institucionální podpory a použily je např. i na odměny vyplacené svým pracovníkům. Výši vyplacených odměn MPO nijak neomezilo. NKÚ u výzkumných organizací nezjistil nehospodárné použití podpory. K jednoznačnému a průkaznému ověření hospodárnosti způsobilých nákladů by dle NKÚ ale přispělo podrobnější vymezení těchto nákladů ze strany MPO.
4. Dle *Rámce pro státní podporu výzkumu, vývoje a inovací*⁶ je hlavním cílem všech výzkumných organizací provádět nezávisle základní výzkum, průmyslový výzkum nebo experimentální vývoj nebo veřejně šířit výsledky těchto činností formou výuky, publikací nebo transferu znalostí. Při transferu znalostí dochází ke spolupráci výzkumné a komerční sféry. Příjem z transferu znalostí nebyl podmínkou pro poskytnutí podpory, ale dle NKÚ jsou příjmy z transferu znalostí významným ukazatelem o komerčním využití a uplatnění výsledků výzkumu a vývoje v praxi. NKÚ z veřejně dostupných zdrojů zjistil, že pět ze 14 výzkumných organizací podpořených MPO v letech 2018 až 2021 nevykázalo vůbec žádný příjem z transferu znalostí.
5. Nejvyšší kontrolní úřad u vzorku šesti vybraných podpořených výzkumných organizací nezjistil nehospodárné použití institucionální podpory ani to, že by některá z výzkumných organizací vynaložila poskytnutou podporu v rozporu s cíli, které si sama stanovila v dlouhodobé koncepci svého rozvoje. U jedné výzkumné organizace zjistila kontrola porušení zákona o zadávání veřejných zakázek a tím i porušení podmínek pro poskytnutí a užití podpory, což NKÚ vyhodnotil jako skutečnosti nasvědčující porušení rozpočtové kázně⁷ ve výši 2 102 024 Kč.

NKÚ na základě výsledků kontroly doporučuje Ministerstvu průmyslu a obchodu přijmout následující opatření:

- a) Stanovit v koncepci výzkumu, vývoje a inovací nebo v jiném obdobném dokumentu konkrétní cíle a očekávané přínosy pro stát, kterých chce MPO poskytnutím institucionální podpory ze svého rozpočtu dosáhnout. Následně plnění cílů a očekávaných přínosů podpory pravidelně vyhodnocovat.
- b) Důsledně kontrolovat údaje předkládané výzkumnými organizacemi v rámci vstupního, průběžného a závěrečného hodnocení.
- c) Stanovit konkrétní pravidla pro jednotlivé skupiny způsobilých nákladů a tím přispět k jednoznačnému a průkaznému ověření hospodárnosti způsobilých nákladů.

⁵ Např. náklady spojené s provozem organizace a jejích budov, mzdové náklady na vedení společnosti, kofinancování spoluúčasti na projektech Evropské unie anebo náklady na pokrytí rozdílu mezi skutečnými a uplatnitelnými náklady u projektů financovaných z účelové podpory.

⁶ Sdělení Evropské komise: *Rámec pro státní podporu výzkumu, vývoje a inovací* (2014/C 198/01).

⁷ Ustanovení § 44 odst. 1 písm. b) zákona č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů (rozpočtová pravidla).

d) Zohledňovat dosažení příjmů z transferu znalostí v rámci průběžného a závěrečného hodnocení, neboť se jedná o důležitý ukazatel o komerčním využití a uplatnění výsledků výzkumu a vývoje v praxi.

II. Informace o kontrolované oblasti

Dle zákona České národní rady č. 2/1969 Sb., o zřízení ministerstev a jiných ústředních orgánů státní správy České republiky, je MPO mimo jiné ústředním orgánem státní správy pro **průmyslový výzkum, rozvoj techniky a technologií**.

Problematiku státní podpory výzkumu, vývoje a inovací upravuje sdělení Evropské komise: *Rámec pro státní podporu výzkumu, vývoje a inovací* (2014/C 198/01). Poskytování institucionální podpory v České republice upravuje zákon č. 130/2002 Sb., o podpoře výzkumu, experimentálního vývoje a inovací z veřejných prostředků a o změně některých souvisejících zákonů (**zákon o podpoře výzkumu, experimentálního vývoje a inovací**).

Rámec pro státní podporu výzkumu, vývoje a inovací obsahuje tuto definici: „Organizací pro výzkum a šíření znalostí nebo výzkumnou organizací se rozumí subjekt (např. univerzita nebo výzkumný ústav, agentura pro transfer technologií, zprostředkovatel v oblasti inovací, fyzický nebo virtuální spolupracující subjekt zaměřený na výzkum), bez ohledu na jeho právní postavení (zřízený podle veřejného, nebo soukromého práva) nebo způsob financování, jehož hlavním cílem je provádět nezávisle základní výzkum, průmyslový výzkum nebo experimentální vývoj nebo veřejně šířit výsledky těchto činností formou výuky, publikací nebo transferu znalostí. Pokud tento subjekt rovněž vykonává hospodářské činnosti, je třeba pro financování, náklady a příjmy těchto hospodářských činností vést oddělené účetnictví. Podniky, jež mohou uplatňovat rozhodující vliv na takovýto subjekt, např. jako podílníci nebo členové, nesmí mít přednostní přístup k výsledkům, jichž dosáhl.“

Dle zákona o podpoře výzkumu, experimentálního vývoje a inovací je **MPO poskytovatelem institucionální podpory** na dlouhodobý koncepční rozvoj výzkumných organizací ve své působnosti. Institucionální podporu lze poskytnout na **dlouhodobý koncepční rozvoj výzkumné organizace**, kterým se rozumí nezávislé provádění základního výzkumu, aplikovaného výzkumu, veřejné šíření výsledků těchto činností na nevylučném a nediskriminačním základě nebo transfer znalostí, pokud se veškerý zisk z transferu znalostí znovu investuje do primárních činností výzkumné organizace. Prostředky institucionální podpory nejsou účelově vázány na řešení konkrétního projektu. MPO podporu poskytuje **formou dotace** na základě vydaného „rozhodnutí o poskytnutí institucionální podpory na dlouhodobý koncepční rozvoj výzkumné organizace“ (dále jen „rozhodnutí o poskytnutí institucionální podpory“) a **příjemcem podpory je výzkumná organizace**.

MPO v letech 2018 až 2022 poskytlo institucionální podporu **14 výzkumným organizacím**, které měly různou právní formu:

- šest je akciovými společnostmi (v případě výzkumné organizace Výzkumný a zkušební letecký ústav, a.s., vlastní 100 % akcií stát prostřednictvím Ministerstva financí, ostatní společnosti jsou vlastněny soukromými subjekty),
- sedm je společnostmi s ručením omezeným (bez vlastnického podílu státu),
- jedna výzkumná organizace, Český metrologický institut, je příspěvkovou organizací MPO.

Z veřejně dostupných zdrojů o vlastnické struktuře všech 14 podpořených výzkumných organizací vyplývá, že čtyři výzkumné organizace jsou vlastněny subjekty, které z hlediska tržeb patří mezi největší obchodní společnosti v České republice a dlouhodobě dosahují miliardových zisků.

Zaměření 14 podpořených výzkumných organizací zahrnovalo celou škálu průmyslových odvětví a **sídla** těchto organizací byla v různých částech ČR (viz příloha č. 1). **Výše celkové institucionální podpory** poskytnuté v letech 2018 až 2022 jednotlivým výzkumným organizacím se pohybovala od 2,6 mil. Kč do 476,6 mil. Kč (viz příloha č. 2).

Dle zákona o podpoře výzkumu, experimentálního vývoje a inovací může poskytovatel poskytnout institucionální podporu na dlouhodobý koncepční rozvoj výzkumné organizace až **na základě zhodnocení výzkumné organizace**, které musí provést podle metodiky zpracované Radou pro výzkum, vývoj a inovace a schválené vládou. V kontrolovaném období byla platná *Metodika hodnocení výzkumných organizací a hodnocení programů účelové podpory výzkumu, vývoje a inovací* schválená usnesením vlády České republiky ze dne 8. února 2017 č. 107⁸ (dále jen „**Metodika 2017+**“). Na jejím základě MPO zpracovalo svou resortní *Metodiku hodnocení výzkumných organizací pro poskytování institucionální podpory ze státního rozpočtu na dlouhodobý koncepční rozvoj výzkumných organizací v působnosti Ministerstva průmyslu a obchodu od roku 2018*, ve které zejména blíže specifikovalo provádění hodnocení výzkumných organizací ve své působnosti a stanovilo závaznou osnovu dlouhodobé koncepce rozvoje výzkumné organizace.

V souladu s Metodikou 2017+ poskytuje MPO institucionální podporu výzkumným organizacím na pětileté období na základě vyhodnocení předložené **dlouhodobé koncepce rozvoje výzkumné organizace**. Plnění těchto koncepcí má MPO povinnost jako poskytovatel podpory každoročně vyhodnocovat. Dlouhodobé koncepce rozvoje jednotlivých výzkumných organizací se netýkaly pouze institucionální podpory, ale rozvoje výzkumné organizace jako celku s využitím všech poskytnutých forem podpory (institucionální, účelové, z fondů EU).

⁸ Usnesení vlády České republiky ze dne 8. února 2017 č. 107, o *Metodice hodnocení výzkumných organizací a hodnocení programů účelové podpory výzkumu, vývoje a inovací*.

Dle Metodiky 2017+ Ministerstvo průmyslu a obchodu jakožto poskytovatel institucionální podpory **hodnotí všechny výzkumné organizace, které splňují následující podmínky:**

- a) výzkumná organizace je zaregistrována v „seznamu výzkumných organizací“, jehož správcem je Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy⁹ podle § 33a zákona o podpoře výzkumu, experimentálního vývoje a inovací;
- b) minimální doba existence výzkumné organizace jako právnické osoby je pět let (tuto dobu může MPO v odůvodněných případech zkrátit);
- c) výzkumná organizace spadá do působnosti MPO podle § 4 odst. 2 písm. a) zákona o podpoře výzkumu, experimentálního vývoje a inovací a má předmět činnosti v oblastech vymezených MPO zákonem České národní rady č. 2/1969 Sb., o zřízení ministerstev a jiných ústředních orgánů státní správy České republiky;
- d) výzkumná organizace předloží všechny podklady úplně a ve stanoveném termínu.

Dle Metodiky 2017+ je MPO jakožto poskytovatel institucionální podpory zodpovědné za provedení následujících hodnocení výzkumných organizací:

- 1) **Vstupní hodnocení**, na jehož základě MPO vydává „rozhodnutí o poskytnutí institucionální podpory“.
- 2) **Průběžné hodnocení** v každém kalendářním roce pětiletého období, ve kterém je výzkumné organizaci poskytována institucionální podpora; toto hodnocení vychází z analýzy zaslaných *průběžných zpráv o plnění dlouhodobé koncepce rozvoje výzkumné organizace* (dále také „průběžné zprávy“). Na základě průběžného hodnocení mohlo MPO změnit výši podpory na následující rok o max. -5 % až +10 %.
- 3) **Závěrečné hodnocení**, které má MPO provést následující kalendářní rok po ukončení pětiletého období poskytování institucionální podpory (v roce 2023). MPO má toto hodnocení provést na základě předložených závěrečných zpráv o plnění dlouhodobé koncepce rozvoje výzkumné organizace a o čerpání podpory za pětileté období.

Výsledkem jak vstupního, tak průběžného hodnocení bylo v souladu s Metodikou 2017+ zařazení výzkumné organizace do kategorie A až D.

MPO za účelem odborného hodnocení výzkumných organizací zřídilo Odborný poradní orgán pro hodnocení výzkumných organizací v působnosti Ministerstva průmyslu a obchodu (dále jen „**Odborný poradní orgán MPO**“), jehož úkolem bylo odborně hodnotit dlouhodobé koncepce rozvoje výzkumných organizací, a to ve fázích vstupního, průběžného a závěrečného hodnocení.

III. Rozsah kontroly

Předmětem kontrolní akce bylo poskytování a čerpání institucionální podpory, kterou v pětiletém období let 2018 až 2022 poskytlo MPO ze své rozpočtové kapitoly celkem čtrnácti výzkumným organizacím na jejich dlouhodobý rozvoj.

⁹ Seznam výzkumných organizací je dostupný z: <https://www.msmt.cz/vyzkum-a-vyvoj-2/seznam-vyzkumnych-organizaci>.

Cílem kontroly bylo prověřit, zda byly peněžní prostředky poskytované Ministerstvem průmyslu a obchodu na institucionální podporu výzkumných organizací poskytnuty a čerpány účelně, hospodárně a v souladu s právními předpisy.

NKÚ považuje za **účelné**¹⁰ takové použití veřejných prostředků, které zajistí optimální míru dosažení cílů při plnění stanovených úkolů, za **hospodárné**¹¹ považuje použití veřejných prostředků k zajištění stanovených úkolů s co nejnižším vynaložením těchto prostředků, a to při dodržení odpovídající kvality plněných úkolů, a za **efektivní**¹² takové použití veřejných prostředků, kterým se dosáhne nejvyššího možného rozsahu, kvality a přínosu plněných úkolů ve srovnání s objemem prostředků poskytnutých na jejich plnění.

Z hlediska účelnosti Nejvyšší kontrolní úřad u MPO jako poskytovatele podpory posuzoval, zda MPO nastavilo cíle a přínosy podpory a zda byly naplňovány. U jednotlivých příjemců podpory byla účelnost posuzována z pohledu naplňování cílů, které si příjemci sami stanovili ve svých koncepcích dlouhodobého rozvoje výzkumné organizace. Při posuzování hospodárnosti vycházel NKÚ z pravidel, která pro použití podpory nastavilo MPO jako poskytovatel. U příjemců podpory využil NKÚ při hodnocení hospodárnosti výsledky výběru dodavatelů, veřejně dostupné ceníky a vnitřní předpisy kontrolovaných výzkumných organizací ke stanovení výše osobních nákladů. Pro posouzení efektivnosti zvolil NKÚ jako kritérium hodnotící škálu použitou MPO při hodnocení výzkumných organizací (A až D).

Kontrolovanými osobami bylo MPO a šest vybraných výzkumných organizací. Byly vybrány čtyři výzkumné organizace, které v období let 2018 až 2022 přijímaly nejvyšší částky institucionální podpory, jedna výzkumná organizace, kterou MPO v rámci vstupního hodnocení zařadilo jako jedinou do kategorie „podprůměrná“, a jedna výzkumná organizace, která byla vybrána ze zbývajících výzkumných organizací náhodným výběrem.

Kontrolovaným obdobím bylo období od roku 2018 do roku 2022, v případě věcných souvislostí i období předcházející a období následující.

Kontrolovaným objemem byla u MPO výše institucionální podpory, kterou ministerstvo poskytlo v období let 2018 až 2022 v celkové výši 2 265 639 044 Kč celkem čtrnácti výzkumným organizacím. Z toho ke kontrole NKÚ bylo vybráno šest organizací, kterým MPO ve sledovaném období poskytlo institucionální podporu v souhrnné výši 1 455 853 504 Kč. U vybraných výzkumných organizací MPO činil kontrolovaný objem způsobilých nákladů celkem 165 057 479 Kč.

U MPO se kontrola zaměřila:

- a) na koncepční a metodickou úlohu MPO jako poskytovatele institucionální podpory;
- b) na vstupní hodnocení, které MPO provedlo u 14 výzkumných organizací v období let 2018 a 2019;
- c) na průběžná hodnocení, která MPO za roky 2018 až 2021 provedlo v letech 2019 až 2022 u podpořených výzkumných organizací;

¹⁰ Dle ustanovení § 2 písm. o) zákona č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole ve veřejné správě a o změně některých zákonů (zákon o finanční kontrole).

¹¹ Dle ustanovení § 2 písm. m) zákona o finanční kontrole.

¹² Dle ustanovení § 2 písm. n) zákona o finanční kontrole.

- d) na nastavení pravidel pro realizaci závěrečného hodnocení, které má MPO provést u podpořených výzkumných organizací v roce 2023;
- e) na stanovení podmínek užití institucionální podpory a kontrolu jejich dodržování.

U vybraných výzkumných organizací se kontrola zaměřila:

- a) na použití poskytnuté institucionální podpory v souladu s cíli definovanými v dlouhodobých koncepcích rozvoje výzkumných organizací;
- b) na způsob stanovení a vykazování způsobilých nákladů nebo výdajů;
- c) na ověření neduplicitního financování osobních nákladů z institucionální a účelové podpory u vzorku vybraných pracovníků;
- d) na pořizování a vlastnictví majetku financovaného z institucionální podpory u vybraného vzorku;
- e) na splnění definice výsledků stanovených v samostatné příloze č. 4 Metodiky 2017+ a na vlastnictví práv k výsledkům dosaženým s institucionální podporou u vybraného vzorku;
- f) na splnění povinnosti předkládat MPO průběžné zprávy o plnění dlouhodobé koncepce rozvoje výzkumné organizace a na splnění povinnosti předložit MPO závěrečnou zprávu o plnění dlouhodobé koncepce rozvoje výzkumné organizace;
- g) na splnění povinnosti poskytovat údaje o dosažených výsledcích do *Informačního systému výzkumu, vývoje a inovací (IS VaVal)*;
- h) na plnění podmínek *Rámce pro státní podporu výzkumu, vývoje a inovací*;
- i) na vykazování příjmů z transferu znalostí;
- j) na vedení oddělené účetní evidence a každoroční finanční vyúčtování poskytnuté institucionální podpory a případné vrácení nepoužité institucionální podpory Ministerstvu průmyslu a obchodu.

Pozn.: Právní předpisy uvedené v tomto kontrolním závěru jsou aplikovány ve znění účinném pro kontrolované období.

IV. Podrobné skutečnosti zjištěné kontrolou

1. Absence cílů a očekávaných přínosů podpory

Dle zákona o podpoře výzkumu, experimentálního vývoje a inovací jsou ústřední a jiné správní úřady, které jsou oprávněny poskytovat podporu na výzkum a vývoj ze své rozpočtové kapitoly, **odpovědné za přípravu koncepcí výzkumu, vývoje a inovací a jejich realizaci**. Kontrolní akce NKÚ č. 17/15 – *Peněžní prostředky státu na výzkum, vývoj a inovace* upozornila mimo jiné na skutečnost, že MPO na rozdíl od ostatních poskytovatelů účelové a institucionální podpory nemělo zpracovanou žádnou dlouhodobou koncepci v oblasti výzkumu, vývoje a inovací, a nemělo tak dostatečně zajištěno plánovité řízení této svěřené oblasti. K tomuto zjištění uvedenému v kontrolním závěru z kontrolní akce NKÚ č. 17/15 Ministerstvo průmyslu a obchodu ve svém stanovisku¹³ uvedlo, že za dokument přímo zastřešující koncepční podporu výzkumu, vývoje a inovací ve své kompetenci považuje

¹³ Uvedeno v usnesení vlády České republiky ze dne 7. listopadu 2018 č. 722, ke *Kontrolnímu závěru Nejvyššího kontrolního úřadu z kontrolní akce č. 17/15 „Peněžní prostředky státu na výzkum, vývoj a inovace“*.

Národní výzkumnou a inovační strategii pro inteligentní specializaci České republiky, tzv. *Národní RIS3 strategii*, za jejíž tvorbu a implementaci je MPO zodpovědné. V této kontrolní akci (č. 22/21) NKÚ zjistil, že **MPO dosud žádnou koncepci pro oblast výzkumu, vývoje a inovací nevypracovalo** a stále za dokument zastřešující koncepční podporu výzkumu, vývoje a inovací považuje *Národní RIS3 strategii*.

Dle NKÚ *Národní RIS3 strategie* obsahuje obecně formulované cíle v oblasti výzkumu, vývoje a inovací na národní úrovni. MPO v této strategii nestanovilo **žádné konkrétní cíle pro oblast institucionální podpory**, kterou poskytuje ze své rozpočtové kapitoly. Nedefinovalo ani to, ke kterým cílům stanoveným v *Národní RIS3 strategii* by měla tato podpora přispět a jaké jsou její očekávané přínosy pro stát.

Dle rozpočtových pravidel¹⁴ „*správce kapitoly soustavně sleduje a vyhodnocuje hospodárnost, efektivnost a účelnost vynakládání výdajů ve své kapitole.*“ V zákoně o finanční kontrole je účelnost definována jako „*takové použití veřejných prostředků, které zajistí optimální míru dosažení cílů při plnění stanovených úkolů.*“ MPO průběžně vyhodnocovalo, zda podpořené výzkumné organizace naplňovaly cíle, které si stanovily ve svých dlouhodobých koncepcích rozvoje. Na základě těchto hodnocení upravovalo MPO výši institucionální podpory schválené pro výzkumné organizace na další rok. Vzhledem k absenci koncepčních cílů a očekávaných přínosů institucionální podpory pro stát **ale nebylo možné vyhodnotit**, zda institucionální podpora v celkové výši 2 265 639 044 Kč, kterou MPO poskytlo v období let 2018 až 2022 ze své rozpočtové kapitoly celkem 14 výzkumným organizacím, **byla vynaložena účelně**.

2. Podpora dlouhodobě podprůměrné výzkumné organizace

Vstupní hodnocení výzkumných organizací zahrnovalo tři fáze a MPO je nastavilo v souladu s Metodikou 2017+. Dle NKÚ **provedlo MPO vstupní hodnocení transparentně, v souladu s principy definovanými v Metodice 2017+ a podle předem stanovených kritérií**. První fáze vstupního hodnocení spočívala v posouzení úplnosti předložených podkladů, druhá fáze v hodnocení splnění kritérií pro poskytnutí podpory – těmito kritérii byla podmínka existence výzkumné organizace jako právnické osoby minimálně po dobu pěti let a soulad požadované institucionální podpory s *Rámcem pro státní podporu výzkumu, vývoje a inovací*. V třetí fázi byly hodnoceny dlouhodobé koncepce rozvoje zpracované výzkumnými organizacemi. První a druhou fázi provedli zaměstnanci MPO a ve třetí fázi hodnotili jednotlivé koncepce dlouhodobého rozvoje nezávisle na sobě dva členové Odborného poradního orgánu MPO (dále také „hodnotitelé“).

V souladu s povinností stanovenou v Metodice 2017+ provádělo MPO v letech 2019 až 2022 **každoroční průběžné hodnocení** plnění dlouhodobých koncepcí rozvoje výzkumných organizací. Dle požadavku Metodiky 2017+ hodnotilo MPO v rámci průběžného hodnocení naplňování těchto koncepcí, evaluace byla zaměřena především na předložené **průběžné zprávy** za uplynulý rok a také na ověření čerpání a užití institucionální podpory nezávislým auditorem. MPO obdrželo průběžné zprávy za roky 2018 až 2021 od všech podpořených výzkumných organizací. Na základě výsledků vstupního a průběžného hodnocení zařazovalo

¹⁴ Zákon č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů (rozpočtová pravidla).

MPO v letech 2018 až 2022 výzkumné organizace do kategorií **A až D (A – vynikající, B – velmi dobrá, C – průměrná, D – podprůměrná).**

Tabulka č. 1: Výsledky vstupního a průběžného hodnocení výzkumných organizací

Výzkumná organizace	Vstupní hodnocení	Průběžné hodnocení za rok			
		2018	2019	2020	2021
Centrum organické chemie s.r.o.	B	C	B	C	C
Centrum výzkumu Řež s.r.o.	C	C	C	C	C
COMTES FHT a.s.	A	A	A	A	B
Český metrologický institut	B	B	A	A	A
MATERIÁLOVÝ A METALURGICKÝ VÝZKUM s.r.o.	C	B	B	C	C
MemBrain s.r.o.	B	B	B	B	A
SVÚM a.s.	A	A	A	A	A
SVÚOM s.r.o.	D	D	D	C	D
Unipetrol výzkumně vzdělávací centrum, a.s. / ORLEN UniCRE a.s.	B	B	B	B	B
VÚTS, a.s.	A	A	B	A	A
Výzkumný a zkušební letecký ústav, a.s.	B	B	A	A	A
Výzkumný a zkušební ústav Plzeň s.r.o.	B	C	B	C	B
Výzkumný ústav stavebních hmot, a.s.	B	C	C	C	C
CENTRUM HYDRAULICKÉHO VÝZKUMU spol. s r.o.	C	x	C	C	C

Zdroj: výsledky hodnocení výzkumných organizací v působnosti MPO pro poskytnutí podpory na dlouhodobý koncepční rozvoj výzkumných organizací na období 2018–2022 a jednotlivá hodnocení průběžných zpráv o plnění dlouhodobé koncepce rozvoje výzkumných organizací a o čerpání a užití podpory za roky 2018 až 2021 (autorem uvedených zdrojových materiálů je Odborný poradní orgán MPO).

U vstupního hodnocení ani u průběžného hodnocení nemělo zařazení do kategorií A až D vliv na poskytnutí nebo neposkytnutí institucionální podpory. **Dosažená kategorie měla vliv pouze na výši poskytnuté institucionální podpory.** Zařazení do kategorie D – podprůměrná neznamenal, že takto hodnocená výzkumná organizace na další rok podporu nezíská.

Dle zákona o podpoře výzkumu, experimentálního vývoje a inovací je institucionální podpora určena na dlouhodobý koncepční rozvoj výzkumné organizace. MPO průběžně v letech 2018 až 2021 hodnotilo jednu výzkumnou organizaci jako podprůměrnou (s výjimkou jednoho roku), čímž rozvoj této organizace nebyl potvrzen.

Stejně jako u vstupního hodnocení, tak u průběžného hodnocení postupovalo MPO v souladu s principem, který je stanoven v Metodice 2017+ a který nepředpokládá, že by poskytovatel výzkumným organizacím zařazeným do kategorie „podprůměrná“ institucionální podporu neposkytl. Poskytování podpory výzkumné organizaci, u níž MPO hodnotilo opakovaně naplňování koncepce rozvoje jako podprůměrné, podle NKÚ **snižuje efektivnost poskytované podpory.**

Dle NKÚ provádělo MPO průběžné hodnocení v letech 2019 až 2022 transparentně, **v souladu s principy definovanými v Metodice 2017+ a podle předem stanovených kritérií.** Nicméně NKÚ zjistil ve čtyřech případech, že výzkumné organizace uvedly nebo předložily ve svých průběžných zprávách chybné údaje o čerpání a užití institucionální podpory a hodnotitelé chybné údaje neodhalili. Přestože se ve zmíněných čtyřech případech nejednalo o finančně významné částky vzhledem k výši poskytnuté podpory, svědčí o tom, že hodnotitelé i MPO **neprovádějí účinnou kontrolu údajů uvedených v průběžných zprávách.**

Příklad č. 1

Jedna podpořená výzkumná organizace předložila Ministerstvu průmyslu a obchodu nesprávnou zprávu nezávislého auditora k čerpání a užití institucionální podpory za rok 2018. Tato zpráva nezávislého auditora se netýkala čerpání a užití institucionální podpory, ale vztahovala se k projektu účelové podpory, na který výzkumná organizace čerpala podporu z programu TRIO¹⁵. Dále tato výzkumná organizace v průběžné zprávě za rok 2018 v kapitole 2 „Přehled o čerpání a užití institucionální podpory v roce 2018“ uvedla, že poskytnutou institucionální podporu použila ve výši 10 530 500 Kč. Tato částka byla ale o 500 Kč nižší, než byla poskytnutá institucionální podpora na rok 2018 ve výši 10 531 000 Kč. Ve finančním vypořádání poskytnuté podpory výzkumná organizace uvedla, že nevrací žádné finanční prostředky. Ani jeden ze dvou hodnotitelů provádějících průběžné hodnocení této výzkumné organizace za rok 2018 se ve svém posudku nezabýval důvodem, proč výzkumná organizace v průběžné zprávě uvedla nižší částku použité podpory, a ani neupozornil na skutečnost, že se doložená zpráva nezávislého auditora netýkala institucionální podpory. Navíc se oba hodnotitelé na správnost výroku auditora odvolali ve svém hodnocení.

Závěrečné hodnocení mělo MPO provést na základě závěrečných zpráv o plnění dlouhodobé koncepce rozvoje výzkumné organizace a o čerpání podpory za pětileté období. NKÚ ověřil, že MPO stanovilo způsob provedení závěrečného hodnocení v souladu s Metodikou 2017+ a že závěrečné zprávy předložily MPO všechny podpořené výzkumné organizace ve stanoveném termínu. MPO mělo závěrečné hodnocení provést do 30. dubna 2023 a zveřejnit do 30. června 2023. Oba tyto termíny nastaly **až po ukončení této kontroly** u MPO a výsledky závěrečného hodnocení nebyly předmětem kontroly.

3. Žádná konkrétní pravidla pro způsobilé náklady

MPO v letech 2018 až 2022 na základě jednotlivých „rozhodnutí o poskytnutí institucionální podpory“ poskytlo podpořeným výzkumným organizacím institucionální podporu v celkové výši 2 265 639 044 Kč. V Metodice 2017+ bylo stanoveno, že poskytovatel institucionální podpory současně se zveřejněním výzvy oprávněným výzkumným organizacím k předložení žádosti o poskytnutí institucionální podpory na dlouhodobý rozvoj výzkumné organizace určí **maximální výše institucionální podpory**, které mohou jednotlivé výzkumné organizace žádat na období let 2018 až 2022. Poskytovatel měl při stanovení maximálních částek vycházet z výše podpory poskytnuté výzkumné organizaci v roce 2016. MPO v roce 2017 tyto maximální částky stanovilo ze dvou složek. První složkou byla výše institucionální podpory poskytnuté v roce 2016, druhou složkou byl tzv. maximální nárůst, který MPO stanovilo tak, že celkový nárůst rozpočtovaný pro rok 2018 rozdělilo mezi výzkumné organizace na základě jejich podílu na celkových výsledcích institucionální podpory dosažených v roce 2015. Maximální částky následně MPO ještě přehodnotilo (snížilo nebo ponechalo ve stanovené výši) na základě výsledků vstupního hodnocení provedeného v roce 2018. MPO při stanovení maximálních částek podpory postupovalo v souladu s Metodikou 2017+.

Zákon o podpoře výzkumu, experimentálního vývoje a inovací stanoví, že podpora může být poskytnuta pouze na **způsobilé náklady** a že těmito způsobilými náklady jsou takové náklady

¹⁵ Program aplikovaného výzkumu a experimentálního vývoje TRIO.

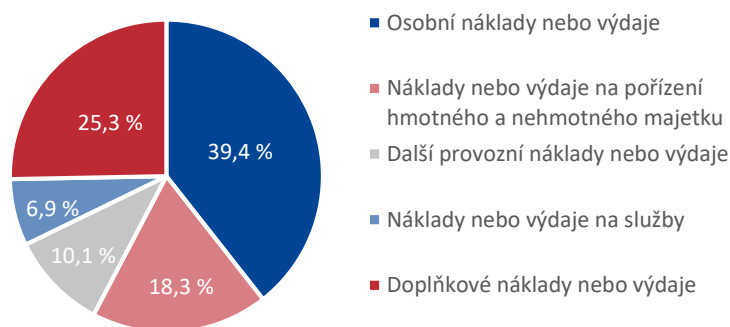
nebo výdaje, které mohou být příjemcem vynaloženy na činnosti ve výzkumu, vývoji a inovacích nebo v souvislosti s nimi, a to zejména na:

- 1) **osobní náklady** nebo výdaje, včetně stipendií na výzkum, vývoj a inovace podle zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách),
- 2) náklady nebo výdaje na **pořízení hmotného a nehmotného majetku**,
- 3) další **provozní** náklady nebo výdaje,
- 4) náklady nebo výdaje **na služby**,
- 5) **doplňkové** náklady nebo výdaje.

MPO v jednotlivých „rozhodnutích o poskytnutí institucionální podpory“ stanovilo, že způsobilými náklady v oblasti výzkumu, experimentálního vývoje a inovací jsou náklady nebo výdaje vynaložené na nehospodářské¹⁶ činnosti příjemce. Dále jednotlivé skupiny způsobilých nákladů definovalo v naprosto stejném znění, jaké je uvedeno v zákoně o podpoře výzkumu, experimentálního vývoje a inovací, a to **bez stanovení dalších konkrétních pravidel pro způsobilé náklady**. Jediným limitem tak byla výše schválené institucionální podpory uvedená v „rozhodnutí o poskytnutí institucionální podpory“. Výzkumné organizace v naprosté většině vykázaly způsobilé náklady ve výši schválené institucionální podpory. K vrácení nespoteřebované podpory došlo v letech 2018 až 2022 u tří subjektů z celkového počtu 14 podpořených výzkumných organizací a součet vrácených částek v letech 2018 až 2022 činil 4 973 915 Kč (tj. 0,22 % z celkové institucionální podpory poskytnuté v kontrolovaném období ve výši 2 265 639 044 Kč).

Z celkové výše institucionální podpory, kterou výzkumné organizace použily v letech 2018 až 2022 ve výši 2 260 665 129 Kč, byla největší část vynaložena na úhradu **osobních a doplňkových** nákladů nebo výdajů. Na tyto dvě kategorie způsobilých nákladů použily výzkumné organizace téměř 65 % z celkové čerpané institucionální podpory.

Graf č. 1: Podíly jednotlivých kategorií způsobilých nákladů na celkové čerpané institucionální podpoře

Zdroj: průběžné zprávy o plnění dlouhodobých koncepcí rozvoje výzkumných organizací a čerpání a užití institucionální podpory na dlouhodobý koncepční rozvoj výzkumných organizací za roky 2018 až 2022.

¹⁶ Činnosti nehospodářské povahy jsou uvedeny v části 2.1 v bodu 19 *Rámce pro státní podporu výzkumu, vývoje a inovací* a jedná se o primární činnosti výzkumných organizací a výzkumných infrastruktur (vzdělávání, nezávislý výzkum a vývoj, veřejné šíření výsledků výzkumu) a činnosti v rámci transferu znalostí.

Z údajů uváděných výzkumnými organizacemi v průběžných zprávách za roky 2018 až 2022 vyplynulo, že **organizace se lišily v tom, jaké náklady nebo výdaje ve způsobilých nákladech vykazovaly**. NKÚ u kontrolovaných výzkumných organizací nezjistil, že by některá z nich z poskytnuté institucionální podpory uhradila náklady, které nebyly způsobilé.

NKÚ na vzorku šesti výzkumných organizací vybraných ke kontrole zjistil, že pět z nich v rámci **osobních nákladů** nebo výdajů vykazovalo v jednotlivých letech i **prémie, odměny a bonusy**, jejichž podíl na mzdách pracovníků byl v rozmezí **1,2 % až 36,8 %**.

V rámci doplňkových nákladů nebo výdajů vykazovaly podpořené výzkumné organizace například náklady související s provozem budov (vodné a stočné, elektrická energie, vytápění, nájemné), mzdové náklady na vedení společnosti a na technické a ekonomické oddělení, náklady spojené s provozem organizace (telefonní poplatky, internet, notářské poplatky, údržba a opravy služebních vozů, leasing, zdravotní péče, stravenky, pojištění majetku, ostraha, úklid, poštovné, provoz kopírek, odpisy), financování spoluúčasti na projektech Evropské unie anebo náklady na pokrytí rozdílu mezi skutečnými a uplatnitelnými náklady u projektů financovaných z účelové podpory. **Podíl doplňkových nákladů** nebo výdajů na celkových způsobilých nákladech se u jednotlivých 14 podpořených výzkumných organizací v jednotlivých letech 2018 až 2022 pohyboval **v rozmezí 0 % až 57 %**.

Příklad č. 2

V průběžných zprávách za roky 2018 až 2022 jedna podpořená výzkumná organizace uvedla, že doplňkové náklady nebo výdaje byly tvořeny skutečnými režijními náklady a vnitropodnikovými náklady spojenými s řešením dlouhodobého koncepčního rozvoje výzkumné organizace. Dále uvedla, že součástí doplňkových nákladů byl i alikvótní podíl nájmu a energií připadající na výzkumné prostory najaté od majetkově propojené mateřské organizace. Konkrétní částky režijních nákladů, vnitropodnikových nákladů a nákladů uhrazených mateřské organizaci neuváděla, vyčíslila pouze jednu souhrnnou celkovou částku doplňkových nákladů nebo výdajů. V průběžné zprávě za rok 2022 tato výzkumná organizace doplnila, že ceny nájmu za výzkumné a administrativní prostory od mateřské organizace jsou nabízeny ve srovnatelných tržních podmínkách. Z důvodu neuvedení konkrétních informací o cenách nájmu a energií uhrazených mateřské organizaci a ani o velikosti najímané plochy nelze přiměřenost výše doplňkových nákladů vyhodnotit.

Dle NKÚ informace, které na základě požadavku MPO uváděly výzkumné organizace v průběžných zprávách, nebyly dostatečně podrobné, aby na jejich základě mohlo MPO ověřit hospodárnost vynaložených peněžních prostředků. Doklady potřebné k ověření hospodárnosti mělo MPO k dispozici až v případě kontrol u výzkumných organizací na místě. NKÚ kontrolou provedenou u šesti výzkumných organizací nezjistil nevhodné použití podpory. K jednoznačnému a průkaznému ověření hospodárnosti způsobilých nákladů by dle NKÚ ale přispělo podrobnější vymezení těchto nákladů ze strany MPO.

4. Příjem z transferu znalostí

Dle *Rámce pro státní podporu výzkumu, vývoje a inovací* je **hlavním cílem výzkumné organizace** provádět nezávisle základní výzkum, průmyslový výzkum nebo experimentální vývoj nebo veřejně šířit výsledky těchto činností formou výuky, publikací nebo transferu znalostí.

Transfer znalostí je v *Rámci pro státní podporu výzkumu, vývoje a inovací* definován jako proces, jehož cílem je získávání, shromažďování a sdílení explicitních a implicitních znalostí včetně dovedností a kompetencí v hospodářských i nehospodářských činnostech, jako jsou spolupráce při výzkumu, poradenství, poskytování licencí, zakládání společností typu spin-off¹⁷, publikace a mobilita výzkumných pracovníků a dalších osob, které se podílejí na těchto činnostech. Kromě vědeckých a technických poznatků zahrnuje také jiné druhy znalostí, např. znalosti, jež se týkají používání norem a právních předpisů, v nichž jsou tyto normy obsaženy, znalosti podmínek reálného provozního prostředí a způsobů organizačních inovací, jakož i řízení znalostí v souvislosti s určováním, získáváním, zabezpečením, ochranou a využíváním nehmotného majetku.

Nařízením vlády č. 160/2017 Sb., o sbírce listin seznamu výzkumných organizací a způsobu vykazování příjmů z transferu znalostí, byla všem výzkumným organizacím zapsaným v seznamu výzkumných organizací **uložena povinnost každoročně předložit** Ministerstvu školství, mládeže a tělovýchovy k založení dokument „*přehled výše příjmů z transferu znalostí a způsob jejich užití*“. NKÚ ve veřejně přístupném seznamu výzkumných organizací ověřil, že za roky 2018 až 2021 všech 14 podpořených výzkumných organizací tyto přehledy doložilo. Z těchto přehledů vyplynulo, že **pět výzkumných organizací** v letech 2018 až 2021 uvedlo, že vůbec žádných **příjmů z transferu znalostí nedosáhlo**. Transfer znalostí **nebyl předmětem hodnocení** prováděného MPO a dosažení příjmů z transferu znalostí nebylo ani podmínkou pro poskytnutí institucionální podpory. Při transferu znalostí dochází ke spolupráci výzkumné a komerční sféry a dle NKÚ jsou příjmy z transferu znalostí důležitým ukazatelem o komerčním využití a uplatnění výsledků výzkumu a vývoje v praxi.

Tabulka č. 2: Výše vykázaných příjmů z transferu znalostí (v Kč)

Výzkumná organizace	2018	2019	2020	2021
CENTRUM HYDRAULICKÉHO VÝZKUMU spol. s r.o.	0	45 000	3 450 000	108 747
Centrum organické chemie s.r.o.	0	0	4 680	619 256
Centrum výzkumu Řež s.r.o.	1 160 495	69 544	1 514 920	*0
COMTES FHT a.s.	1 604 489	1 470 543	2 223 148	450 000
Český metrologický institut	2 883 191	5 131 394	1 791 174	1 657 190
MATERIÁLOVÝ A METALURGICKÝ VÝZKUM s.r.o.	0	0	0	0
MemBrain s.r.o.	5 131 581	6 764 798	7 879 865	10 385 213
Unipetrol výzkumně vzdělávací centrum, a.s. / ORLEN UnicRE a.s.	0	0	0	0
SVÚM a.s.	404 849	402 240	304 632	3 151
SVÚOM s.r.o.	70 100	48 000	170 000	1 996 800
VÚTS, a.s.	0	0	0	0
Výzkumný a zkušební letecký ústav, a.s.	92 375	149 972	200 119	109 092
Výzkumný a zkušební ústav Plzeň s.r.o.	0	0	0	0
Výzkumný ústav stavebních hmot, a.s.	0	0	0	0
Celkem	11 347 080	14 081 491	17 538 538	15 329 449

Zdroj: výkazy příjmů z transferu znalostí za roky 2018 až 2021, dostupné z: <https://www.msmt.cz/vyzkum-a-vyvoj-2/vyzkumne-organizace>.

* Výzkumná organizace nejdříve uvedla částku 145 466 000 Kč. Následně tuto částku opravila na 0 Kč.

¹⁷ Spin-off je obchodní společnost určená ke komercializaci nového poznatku (vynálezu, objevu apod.). Jedná se o start-up založený za účelem rozvoje vynálezu nebo jiného duševního vlastnictví. Rizika i komerční aktivity se tím z výzkumné sféry přesunou do sféry komerční.

NKÚ při kontrole zjistil, že pravidla pro vykazování příjmů z transferu znalostí nebyla podpořeným výzkumným organizacím vždy zcela jasná. V případě nejasností v oblasti vykazování těchto příjmů se výzkumné organizace obracely na MPO formou konzultací.

Příklad č. 3

Jedna podpořená výzkumná organizace původně vykazovala, že za rok 2021 dosáhla příjmu z transferu znalostí ve výši 145 466 000 Kč. Následně po konzultaci s MPO tato výzkumná organizace projekty původně zařazené do kategorie transfer znalostí identifikovala jako smluvní a nezávislý výzkum a opravila ve výkazu příjmů z transferu znalostí původně uvedenou částku 145 466 000 Kč na 0 Kč.

5. Porušení zákona o zadávání veřejných zakázek

Jedním z osmi příjemců prověřených veřejnosprávní finanční kontrolou byla výzkumná organizace, u které MPO kontrolu provedlo v letech 2021 a 2022 a kontrolovaným obdobím byly roky 2018 až 2021. Na základě zjištěných skutečností dospělo MPO k závěru, že výzkumná organizace **nesplnila podmínky** stanovené v „rozhodnutí o poskytnutí institucionální podpory“, podle kterých je institucionální podpora poskytnuta výhradně na nehospodářské činnosti příjemce, a současně tím porušila podmínky *Rámce pro státní podporu výzkumu, vývoje a inovací*. MPO v souladu s rozpočtovými pravidly **nevyplatilo** v roce 2022 výzkumné organizaci institucionální podporu a současně odeslalo příslušnému finančnímu úřadu podnět k prošetření **podezření na porušení rozpočtové kázně** ve výši 39 289 040 Kč, tj. ve výši celkové institucionální podpory použité v letech 2018 až 2021.

NKÚ navíc zjistil, že tato výzkumná organizace v roce 2019 při pořízení dlouhodobého hmotného majetku (přístroje včetně softwaru a instalace) za celkovou cenu 2 102 024 Kč bez DPH **porušila zákon o zadávání veřejných zakázek**. Celková pořizovací cena majetku byla uhrazena z poskytnuté institucionální podpory. Výzkumná organizace byla v postavení zadavatele podle zákona o zadávání veřejných zakázek. Podle výše ceny zaplacené za pořízený dlouhodobý hmotný majetek se jednalo o podlimitní veřejnou zakázku. Výzkumná organizace uhradila celou pořizovací cenu bez provedení zadávacího řízení podle zákona o zadávání veřejných zakázek, ačkoli hodnota zakázky přesáhla limit stanovený pro veřejnou zakázku malého rozsahu. Tímto postupem výzkumná organizace **porušila nejen zákon o zadávání veřejných zakázek, ale i podmínky stanovené v „rozhodnutí o poskytnutí institucionální podpory“ a neoprávněně použila peněžní prostředky poskytnuté ze státního rozpočtu ve výši 2 102 024 Kč**. NKÚ toto vyhodnotil jako skutečnost nasvědčující porušení rozpočtové kázně.

NKÚ kromě výše uvedené společnosti zkontroloval také dalších pět výzkumných organizací, u těch však porušení právních předpisů nezjistil. U žádné z šesti kontrolovaných výzkumných organizací nezjistil NKÚ nehospodárné čerpání poskytnuté institucionální podpory a nezjistil ani to, že by vynaložily institucionální podporu v rozporu s cíli, které si samy definovaly v dlouhodobých koncepcích svého rozvoje.

Seznam zkratek a zkrácených názvů

ČR	Česká republika
DPH	daň z přidané hodnoty
EU	Evropská unie
hodnotitelé	členové Odborného poradního orgánu MPO provádějící vstupní, průběžné a závěrečné hodnocení koncepcí dlouhodobého rozvoje výzkumných organizací
Metodika 2017+	<i>Metodika hodnocení výzkumných organizací a hodnocení programů účelové podpory výzkumu, vývoje a inovací</i> schválená usnesením vlády České republiky ze dne 8. února 2017 č. 107
MPO	Ministerstvo průmyslu a obchodu
NKÚ	Nejvyšší kontrolní úřad
Odborný poradní orgán MPO	Odborný poradní orgán pro hodnocení výzkumných organizací v působnosti Ministerstva průmyslu a obchodu
průběžná zpráva	průběžná zpráva o plnění dlouhodobé koncepce rozvoje výzkumné organizace
<i>Rámec pro státní podporu vývoje, výzkumu a inovací</i>	sdělení Evropské komise: <i>Rámec pro státní podporu výzkumu, vývoje a inovací</i> (2014/C 198/01)
<i>„rozhodnutí o poskytnutí institucionální podpory“</i>	rozhodnutí MPO o poskytnutí institucionální podpory na dlouhodobý koncepční rozvoj výzkumné organizace
zákon o zadávání veřejných zakázek	zákon č. 134/2016 Sb., o zadávání veřejných zakázek

**Přehled výzkumných organizací, kterým Ministerstvo průmyslu a obchodu poskytlo
v letech 2018 až 2022 institucionální podporu**

Výzkumná organizace	Zaměření	Sídlo a identifikační číslo (IČ)
CENTRUM HYDRAULICKÉHO VÝZKUMU spol. s r.o.	Hydromechanika a hydrodynamické stroje, chemické a bakteriologické filtry	Jana Sigmunda 313, 783 49 Lutín IČ: 28645413
Centrum organické chemie s.r.o.	Organická elektronika, fotoaktivní systémy a povrchové funkcionální úpravy	Rybitví, čp. 296, 533 54 IČ: 28778758
Centrum výzkumu Řež s.r.o.	Jaderná a nejaderná energetika, materiály pro energetiku	Hlavní 130, Řež, 250 68 Husinec IČ: 26722445
Český metrologický institut	Fundamentální, průmyslová a legální metrologie	Okružní 31, 638 00 Brno IČ: 00177016
COMTES FHT a.s.	Výzkum a vývoj kovových materiálů	Průmyslová 995, 334 41 Dobřany IČ: 26316919
MATERIÁLOVÝ A METALURGICKÝ VÝZKUM s.r.o.	Kovové materiály, stroje a zařízení	Pohraniční 693, Vítkovice, 703 00 Ostrava IČ: 25870807
MemBrain s.r.o.	Elektro-membránové separační procesy	Pod Vinicí 87, 471 27 Stráž pod Ralskem IČ: 28676092
SVÚM a.s.	Kovové a nekovové materiály	Tovární 2053, 250 88 Čelákovice IČ: 25797000
SVÚOM s.r.o.	Ochrana materiálů, koroze	U Měšťanského pivovaru 934/4, 170 00 Praha IČ: 25794787
VÚTS, a.s.	Automatizace a robotizace procesů, textilní stroje	Svárovská 619, 460 01 Liberec IČ: 46709002
Unipetrol výzkumně vzdělávací centrum, a.s. / ORLEN UniCRE a.s.	Zpracování energetických surovin, pokročilé a polymerní materiály, obnovitelné suroviny	Revoluční 1521/84, 400 01 Ústí nad Labem IČ: 62243136
Výzkumný a zkušební letecký ústav, a.s.	Aeronautika, kosmické technologie, pokročilé materiály	Beranových 130, 199 00 Praha 9 IČ: 00010669
Výzkumný a zkušební ústav Plzeň s.r.o.	Strojírenství, materiály	Tylova 1581/46, 301 00 Plzeň IČ: 47718684
Výzkumný ústav stavebních hmot, a.s.	Kompozitní materiály, stavebnictví	Hněvkovského 30/65, 617 00 Brno IČ: 26232511

Zdroj: Informace o zaměření čerpací NKÚ z přílohy k zápisu z prvního jednání „Odborného poradního orgánu pro hodnocení výzkumných organizací v působnosti MPO“ konaného dne 11. prosince 2017 a informace o sídlu a IČ byly převzaty z obchodního rejstříku.

**Přehled institucionálních podpor poskytnutých Ministerstvem průmyslu a obchodu
výzkumným organizacím (v Kč)**

Výzkumná organizace	2018	2019	2020	2021	2022	Celkem
CENTRUM HYDRAULICKÉHO VÝZKUMU spol. s r.o.	0	641 000	641 000	641 000	641 000	2 564 000
Centrum organické chemie s.r.o.	6 663 000	6 663 000	4 926 855	8 663 000	6 663 000	33 578 855
Centrum výzkumu Řež s.r.o.	42 967 000	42 967 000	42 967 000	42 967 000	42 967 000	214 835 000
COMTES FHT a.s.	25 169 000	27 685 000	47 088 734	47 996 300	45 814 650	193 753 684
Český metrologický institut	28 247 000	29 659 000	30 484 162	31 071 700	31 071 700	150 533 562
MATERIÁLOVÝ A METALURGICKÝ VÝZKUM s.r.o.	10 531 000	16 657 000	16 769 788	16 131 000	16 131 000	76 219 788
MemBrain s.r.o.	9 224 000	9 685 000	40 153 510	40 555 200	42 486 400	142 104 110
SVÚM a.s.	14 936 000	16 429 000	16 118 931	16 429 600	16 429 600	80 343 131
SVÚOM s.r.o.	10 661 000	10 128 000	10 238 824	8 262 070	0	39 289 894
Unipetrol výzkumně vzdělávací centrum, a.s. / ORLEN UniCRE a.s.	28 593 000	30 022 000	29 725 283	59 887 800	59 887 800	208 115 883
VÚTS, a.s.	54 194 000	103 773 000	102 248 818	108 189 400	108 189 400	476 594 618
Výzkumný a zkušební letecký ústav, a.s.	70 351 000	73 868 000	75 922 799	77 386 100	77 386 100	374 913 999
Výzkumný a zkušební ústav Plzeň s.r.o.	19 950 000	19 950 000	20 740 020	19 950 000	20 947 500	101 537 520
Výzkumný ústav stavebních hmot, a.s.	34 251 000	34 251 000	34 251 000	34 251 000	34 251 000	171 255 000
Celkem	355 737 000	422 378 000	472 276 724	512 381 170	502 866 150	2 265 639 044

Zdroj: jednotlivá „rozhodnutí MPO o poskytnutí institucionální podpory na dlouhodobý koncepční rozvoj výzkumné organizace“, včetně schválených změn.